



# КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: [crimeahrg@gmail.com](mailto:crimeahrg@gmail.com)

website: [crimeahrg.org](http://crimeahrg.org)

## МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

**ТРАВЕНЬ 2019 РОКУ**

Моніторинговий огляд підготовлено  
Кримською правозахисною групою  
на підставі матеріалів,  
зібраних у травні 2019 року

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися  
з щомісячними моніторинговими оглядами  
Кримської правозахисної групи

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися  
з тематичними оглядами та статтями Крим-  
ської правозахисної групи



## ЗМІСТ

<b>1. ВСТУП</b> .....	2
<b>2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА</b> .....	3
Заборона катувань.....	3
Право на свободу та особисту недоторканність.....	3
Обшуки та затримання.....	3
Політично мотивоване кримінальне переслідування .....	4
«Справа кримських мусульман».....	4
«Справа українських диверсантів» .....	6
«Переслідування за звинуваченням у участі.....	6
у батальйоні ім. Н.Челебіджіхана»	
Справа Володимира Балуха .....	6
Умови утримання в місцях несвободи.....	7
Свобода слова та висловлювання думок .....	8
Свобода зібрань та об'єднань.....	9
Свобода думки, совісті та релігії .....	10
<b>3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА</b> .....	11
Конвенція (III) про поводження з військовополоненими .....	11
Конвенція (IV) про захист цивільного населення під час війни.....	11
Призов осіб, котрі мешкають на окупованій території, до збройних сил .....	11
держави, що окупує, а також пропаганда служби у збройних силах	
<b>4. ДОДАТКИ</b> .....	13



## 1. ВСТУП

**Кримська правозахисна група (КПГ)** — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.



## 2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

### ЗАБОРОНА КАТУВАНЬ

18 травня адвокат М. Ейсмонт повідомила, що до фігуранта «справи кримських мусульман» **Раїма Айвазова** 16 квітня 2019 року співробітники ФСБ РФ під час затримання застосували тортури. Айвазов повідомив адвокатів, що співробітники ФСБ РФ на КПП в/з Криму посадили його в машину, вдарили та одягли кайданки, після чого вивезли в поле, де поставили навколішки та погрожували прострілити коліна. Доки він стояв навколішки, йому приставляли пістолет до голови, імітуючи розстріл, ображали нецензурною лайкою, обіцяли його труп кинути до ставка<sup>1</sup>.

### ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНИСТЬ

#### ОБШУКИ ТА ЗАТРИМАННЯ

7 травня «Київський районний суд Сімферополя» засудив ялтинського блогера **Євгена Гайворонського** до 10 діб адміністративного арешту за відмову проходити медичний огляд після його затримання 26 березня 2019 року. Гайворонський вважає, що переслідування розпочалося після появи на його сторінці у соціальних мережах проукраїнських висловлювань<sup>2</sup>.

30 травня близько 14:30 співробітники Центру протидії екстремізму МВС РФ («Центр Е») затримали в Бахчисараї **Муміне Салієву**, а в Джанкої — **Лутфіє Зудієву**. Обидві жінки є активістками «Кримської солідарності». Муміне Салієва — дружина фігуранта «справи кримських мусульман» кримськотатарського активіста Сейрана Салієва. Їх затримали на вулиці та відвезли до Сімферополя. Родичі й адвокати кілька годин не могли домогтися від МВС РФ інформації про те, де перебувають затримані та в чому їх звинувачують. Адвокатів до них не допустили. Муміне Салієва вийшла з будівлі МВС РФ у Сімферополі об 18:15, Лутфіє Зудієва — о 18:58.

Активістки повідомили, що стосовно них складено протоколи за ст. 20.3 КпАП РФ за публікації у соціальній мережі, що містять символіку заборонених в РФ організацій<sup>3</sup>.

Лутфіє Зудієва повідомила, що їй показали скріншот чужого поста, де вона лише згадується<sup>4</sup>, тобто вона не вчиняла жодних дій щодо публікації цього поста. Муміне Салієву звинуватили у пропаганді символіки екстремістських організацій за пост, розміщений у соціальній мережі 2013 року, до окупації Криму. Таким чином, стосовно неї де-факто влада ретроспективно застосувала законодавство.

<sup>1</sup> <https://www.facebook.com/maria.eismont/posts/2364600746912940>

<sup>2</sup> Крим.Реалі / Суд у Сімферополі заарештував блогера Гайворонського: <https://ru.krymr.com/a/news-sud-v-krymu-arestoval-blogera-gaivoronskogo/29927368.html>

<sup>3</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/852243091809815>

<sup>4</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/videos/682174285634834/>



Відсутність реальних підстав для притягнення до відповідальності, надуманість звинувачень, одночасне затримання в різних містах і участь обох жінок в об'єднанні «Кримська солідарність» вказують на політичний мотив переслідування представників громадянського суспільства.

31 травня суддя «Київського районного суду Сімферополя» Антон Цикуренко оштрафував Муміне Салієву на 1000 рублів, а «суддя» Ольга Гуріна оштрафувала Лутфіє Зудієву на 2000 рублів<sup>5</sup>.

## ПОЛІТИЧНО МОТИВОВАНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Станом на травень 2019 року 86 осіб перебувають у місцях позбавлення волі у рамках політично вмотивованого кримінального переслідування. Повний перелік опублікований на сайті КПГ.<sup>6</sup>

### «СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»

У травні загальна кількість людей, позбавлених свободи у «справі кримських мусульман», складає **57 осіб**.

З них 55 осіб звинувачуються за ст. 205.5 КК РФ (*організація діяльності або участь у терористичній організації*), 2 особи — за ст. 282.2 УК РФ (*організація діяльності або участь в екстремістській організації*) та 1 особа — за ст. 205.2 КК РФ (*Публічні заклики до здійснення терористичної діяльності*).

Усіх фігурантів справи звинувачують у причетності до ісламських організацій або пропаганді діяльності організацій «Хізб ут-Тахрір» і «Таблігі Джамаат», які в РФ визнані терористичними або екстремістськими, проте не є такими за законодавством України. Згідно норм міжнародного гуманітарного права, переслідування мешканців України на окупованій території України за участь у цих організаціях є незаконним.

7 травня суддя «Верховного суду Республіки Крим» («ВС РК») Тимур Слезко продовжив термін утримання під вартою **Нарімана Мемедемінова** до 15 червня 2019 року. Клопотався щодо продовження заступник «прокурора Республіки Крим» Сергій Булгаков<sup>7</sup>.

13 травня «суддя Київського районного суду Сімферополя» Яніна Охота продовжила термін утримання під вартою **Раїма Айвазова** до 15 серпня 2019 року. Клопотався щодо продовження заступник начальника УФСБ в Криму Сергій Кулаков<sup>8</sup>. 30 травня суддя «ВС РК» Наталія Череватенко залишила чинним це рішення<sup>9</sup>.

13 травня суддя Таганрозького міського суду Володимир Кінк продовжив **Енверу Аметову, Рустему Сейтхалілову, Сейрану Муртазі та Меджіту Абдурахманову** терміни утримання під вартою до 15 травня 2019 року<sup>10</sup>.

<sup>5</sup> КПГ / Кримськотатарських активісток оштрафували за нібито пропаганду нацистської символіки: <https://crimeahrg.org/krymskotatarskih-aktivistok-oshtrafovali-za-yakoby-propagandu-naцистської-simvoliki-3/>

<sup>6</sup> <https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2019/06/2019.05-LS.pdf>

<sup>7</sup> «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 07.05.2019. Справа № 3/2-37/2019: [https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=07.05.2019](https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=07.05.2019)

<sup>8</sup> «Київський районний суд Сімферополя» Список справ, призначених до слухання на 13.05.2019. Справа 3/2-226/2019: [https://kiev-simph--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=13.05.2019](https://kiev-simph--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=13.05.2019)

<sup>9</sup> «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 30.05.2019. Справа № 22К-1724/2019: [https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=30.05.2019](https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=30.05.2019)

<sup>10</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/840826839618107>



13 травня суддя Ленінського районного суду м. Ростов-на-Дону Володимир Барвін продовжив **Шабану Умерову, Ремзі Бекірову, Руслану Сулейманову і Різі Изетову** терміни утримання під вартою до 15 травня 2019 року<sup>11</sup>. 14 травня суддя Шахтинського міського суду Станіслав Малько ухвалив аналогічне рішення щодо **Іззета Абдуллаєва, Яшара Муєдінова, Тофіка Абдулгазієва і Аліма Карієва**<sup>12</sup>, суддя Кіровського районного суду м. Ростов-на-Дону Ельміра Фадеева — щодо **Османа Аріфмететова, Владлена Абдулкадірова, Сервета Газієва, Сейтвелі Сейтабдієва, Рустема Шейхалієва, Біляла Аділова, Фархода Базарова і Акіма Бекірова**<sup>13</sup>, суддя Жовтневого районного суду м. Ростов-на-Дону Станіслав Винокур — стосовно **Джемлія Гафарова, Ерфана Османова і Асана Янікова**<sup>14</sup>.

15 травня судді «ВС РК» Людмила Капустіна та Галіна Редько залишили чинним рішення про утримання під вартою до 9 червня 2019 року **Сейрана Салієва і Мемета Белялова**<sup>15</sup>.

17 травня суддя «Севастопольського міського суду» Ігор Кожевников залишив чинним рішення про утримання під вартою **Енвера Сейтосманова**<sup>16</sup>.

21 травня суддя Ростовського обласного суду Сергій Івахник залишив чинним рішення про утримання під вартою до 15 червня 2019 року **Меджіта Абдурахманова, Енвера Аметова, Сейрана Муртази та Рустема Сейтхалілова**<sup>17</sup>. 23 травня суддя Ростовського обласного суду Сергей Напалков залишив чинним рішення про утримання під вартою **Аліма Карімова**<sup>18</sup>. 24 травня суддя Ростовського обласного суду Андрій Іщенко залишив чинним рішення про утримання під вартою **Владлена Абдулкадірова, Рустема Шейхалієва, Фархода Базарова та Акіма Бекірова**<sup>19</sup>. 28 травня судді Ростовського обласного суду Едуард Соловйов і Володимир Кузнецов залишили чинним рішення про утримання під вартою **Ремзі Бекірова, Різі Изетова, Руслана Сулейманова, Шабана Умеров та Асана Янікова**.

21 травня суддя «ВС РК» Едуард Білоусов залишив чинним рішення про утримання під вартою **Ескендера Абдулганієва та Арсена Абхаїрова** до 13 липня 2019 року<sup>20</sup>.

21 травня Північно-Кавказький окружний військовий суд продовжив утримання під вартою **Теймуру і Узеїру Абдуллаєвим, Емілю Джемаденову, Рустему Ісмаїлову та Айдеру Саледінову** до 27 серпня 2019 року.<sup>21</sup>

24 травня суддя «ВС РК» Олена Спасьонова залишила чинним рішення про утримання під вартою координатора «Кримської солідарності» **Сервера Мустафаєва**<sup>22</sup>.

<sup>11</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/840911149609676>

<sup>12</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/841449709555820>

<sup>13</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/841465459554245>

<sup>14</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/841489076218550>

<sup>15</sup> «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 15.05.2019. Справи № 22К-1458/2019, № 22К-1459/2019: [https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=15.05.2019](https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=15.05.2019)

<sup>16</sup> «Севастопольський міський суд» / Список справ, призначених до слухання на 17.05.2019. Справа № 22К-325/2019: [https://gs--sev.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=17.05.2019](https://gs--sev.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=17.05.2019)

<sup>17</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/846289142405210>

<sup>18</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/847536822280442>

<sup>19</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/848222655545192>

<sup>20</sup> «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 21.05.2019. Справа № 22К-1592/2019: [https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=21.05.2019](https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=21.05.2019)

<sup>21</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/videos/672376759889030/>

<sup>22</sup> «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 24.05.2019. Справа № 22К-1657/2019: [https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=24.05.2019](https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=24.05.2019)





Усього в травні відбулися 3 слухання у цій справі<sup>23</sup> у Північно-Кавказькому окружному військовому суді, де розглядалася справа фігурантів «ялтинської» групи кримських мусульман: **Муслім Алієв, Інвер Бекіров, Емір Усеїн Куку, Вадим Сірук, Рефат Алімов і Арсен Джеппаров**<sup>24</sup>.

### «СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

У травні в ув'язненні перебувають мінімум **13 осіб**, котрих ФСБ РФ під час затримання звинуватила «у підготовці диверсій та шпіонажі». У цих справах зафіксовано незаконні методи ведення слідства та застосування тортур для отримання свідчень зізнання, порушення презумпції невинуватості, поширення ФСБ РФ через російські ЗМІ «відео зізнання».

15 травня в «ВС РК» відбулося у закритому режимі перше судове засідання у справі українця **Костянтина Давиденка**, звинувачуваного Росією у шпигунстві на користь України.

### «ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ЗВИНУВАЧЕННЯМ У УЧАСТІ У БАТАЛЬЙОНІ ім. Н. ЧЕЛЕБІДЖІХАНА»

14 травня суддя «ВС РК» Олег Лебідь залишив чинним вирок (10 років і 6 місяців позбавлення волі) стосовно активіста **Февзі Саганджі**, котрого влада РФ звинувачує в участі у кримськотатарському батальйоні ім. Н. Челебіджіхана.

31 травня суддя «Кіровського районного суду» ухвалив рішення стосовно **Едема Кадирова** за ч. 2 ст. 208 КК РФ (*Участь у незаконному збройному формуванні, діючому проти інтересів РФ*)<sup>25</sup>. Сайт КримІнформ із посиланням на прес-службу ФСБ РФ повідомив, що Едема Кадирова засудили до 4 років позбавлення волі та 1 року обмеження свободи за участь у батальйоні ім. Н. Челебіджіхана<sup>26</sup>.

### СПРАВА ВОЛОДИМИРА БАЛУХА

Міністерство іноземних справ України повідомляє, що в колонії Тверської області продовжують перешкоджати українському консулові відвідати громадянина України **Володимира Балуха**. Влада РФ заявляє, що він є громадянином РФ<sup>27</sup>, попри відсутність у активіста українського паспорта.

31 травня апарат уповноваженого з прав людини у Тверській області повідомив, що Володимир Балух переведений до обласної лікарні Федеральної системи виконання покарань РФ у місті Торжок<sup>28</sup>.

<sup>23</sup> Північно-Кавказький окружний військовий суд. Справа № 1-17/2019 (1-94/2018): [https://ovs--skav.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&name\\_op=case&case\\_id=332459&delo\\_id=1540006&case\\_type=0&hide\\_parts=0](https://ovs--skav.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=332459&delo_id=1540006&case_type=0&hide_parts=0)

<sup>24</sup> Північно-Кавказький окружний військовий суд. Справа № 1-43/2019: [https://ovs--skav.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&name\\_op=case&case\\_id=351068&delo\\_id=1540006&new=&hide\\_parts=1](https://ovs--skav.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=351068&delo_id=1540006&new=&hide_parts=1)

<sup>25</sup> «Кіровський районний суд» / Список справ, призначених до слухання на 31.05.2019. Справа 1-79/2019: [https://kirovskiy--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=31.05.2019](https://kirovskiy--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=31.05.2019)

<sup>26</sup> КримІнформ / Суд засудив особистого охоронця Іслямова до 4 років ув'язнення: <http://www.c-inform.info/news/id/76744>  
<sup>27</sup> <https://twitter.com/KaterynaZelenko/status/1128348014165266432>

<sup>28</sup> Крим.Реаліти / Росія: кримського активіста Балуха перевели до тюремної лікарні: <https://ru.krymr.com/a/news-baluh-kolonia-tver-fsin/29972528.html>



## УМОВИ УТРИМАННЯ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ

Володимира Балуха з 4 квітня 2019 року з надуманих підстав постійно утримують у штрафному ізоляторі ВК-4 м. Торжок (РФ). У травні йому двічі продовжували термін перебування у ШІЗО.

**Володимир Балух** повідомив, що приміщення, де його утримують, не опалюється, годують його лише хлібом і водою<sup>29</sup>.

8 травня адвокат А. Стасюк повідомив, що під час утримання у СІЗО Ростова-на-Дону фігуранту «справи кримських мусульман» **Серверу Газієву** не надається необхідна медична допомога. У нього постійний біль у животі, проте йому дають лише знеболювальні препарати<sup>30</sup>.

6 травня Едіє Беялова, дружина фігуранта «справи кримських мусульман» **Мемета Беялова** після зустрічі з чоловіком повідомила, що у СІЗО Сімферополя він утримується у камері з клопами і тарганами. У камері на 18 осіб перебуває 22 людини, вони сплять по черзі. Мемет Беялов повідомив дружині, що через умови утримання в СІЗО у нього болить шлунок та кришаться зуби. Йому не видають необхідні медичні препарати<sup>31</sup>.

10 травня російська активістка Тетяна Щур повідомила, що адміністрація ВК-6 м. Копейськ (РФ) помістила **Олександра Кольченка** до ШІЗО на час свят в РФ (1–9 травня)<sup>32</sup>.

15 травня «Слідчий комітет РФ в Криму» повідомив, що у СІЗО-1 Сімферополя в'язень отримав травми, від яких у подальшому помер у сімферопольській лікарні. «Слідчий комітет РФ в Криму» стверджує, що травми загиблому наніс співкамерник<sup>33</sup>.

<sup>29</sup> КПГ / «Від холоду німіють кінцівки»: чому Балуха утримують у ШІЗО: <https://crimeahrg.org/ot-holoda-nemeyut-konechnosti-pochemu-baluha-derzhat-v-shizo/>

<sup>30</sup> Крим.Реалії / Арештованому після масових обшуків в Криму Сервету Газієву не надають допомогу в СІЗО — адвокат: <https://ru.krymr.com/a/news-arestovannomu-posle-massovyh-obyskov-v-krymu-servetu-gazievu-ne-okazyvaut-medpomosh-v-sizo/29929159.html>

<sup>31</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/838741406493317>

<sup>32</sup> Укрінформ / Кольченка на травневі свята перевели до штрафного ізолятора: <https://www.ukrinform.ru/rubric-crimea/2696915-kolcenko-na-majskie-prazdniki-pereveli-v-strafnoj-izolator.html>

<sup>33</sup> «Слідчий комітет РФ в Криму» / За фантом смерті ув'язненого ФКЗ СІЗО-1 УФВПН Росії по Республіці Крим і м. Севастополю порушено кримінальну справу: <http://crim.sledcom.ru/news/item/1354870/>





## СВОБОДА СЛОВА ТА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМОК

7 травня суддя «Київського районного суду» Яніна Охота залишила чинним рішення про штраф у розмірі 500 рублів щодо **Нурі Абдрашитова** за відмову припинити фільмування у коридорі «Київського районного суду Сімферополя»<sup>34</sup>. Суддя відмовила Нурі Абдурашитову та його захисникові у присутності під час розгляду цієї апеляційної скарги. За словами захисника, він і Абдурашитов прибули до суду за півгодини до початку судового засідання та перебували у коридорі біля дверей, проте на засідання їх так і не запросили.

14 травня пристави Кіровського районного суду м. Ростов-на-Дону склали протокол про адміністративне правопорушення за ст. 17.3 КпАП (*Невиконання розпорядження судді або судового пристава із забезпечення встановленого порядку діяльності судів*) стосовно кримського активіста **Валерія Грігоря** за фільмування у залі суду. Цього дня у суді розглядалося продовження термінів утримання під вартою фігурантів «справи кримських мусульман». Пристави повідомили, що ця адміністративна справа розглядатиметься у Ростові-на-Дону (РФ), а сам Грігорь постійно мешкає в Криму<sup>35</sup>.

31 травня, за інформацією КПГ, журналіст **Тарас Ібрагімов** був затриманий співробітниками МВД РФ поблизу будівлі «Київського районного суду Сімферополя», де відбувалися слухання у справах активісток Лутфіє Зудієвої та Муміне Салієвої. Його доправили до відділення МЗД РФ, де склали протокол за ч. 2 ст. 18.17 КпАП РФ (*Недотримання іноземним громадянином або особою без громадянства встановлених відповідно до федерального закону стосовно іноземних громадян і осіб без громадянства обмежень на здійснення окремих різновидів діяльності*). Після цього «підполковник поліції» Олександр Хілевський виписав постанову про штраф у розмірі 2 000 рублів.

У травні КПГ провела моніторинг FM-мовлення у 19 населених пунктах на півночі Криму, зокрема й у містах Армянськ, Красноперекоськ, Джанкой. Моніторинг засвідчив, що у 8 населених пунктах на всіх частотах українських радіостанцій незаконно мовлять російські станції. В інших 11 населених пунктах українські радіостанції заблоковано частково.<sup>36</sup>

<sup>34</sup> «Київський районний суд Сімферополя» / Список призначених до слухання на 07.05.2019. Справа 12-207/2019: [https://kiev-simph--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=07.05.2019](https://kiev-simph--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=07.05.2019)

<sup>35</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/videos/899526227045762/>

<sup>36</sup> КПГ / У більшості населених пунктів Криму українські FM-частоти захопили російські мовники: <https://crimeahrg.org/v-bolshinstve-naselennyh-punktov-severnogo-kryma-ukrainskie-fm-chastoty-zahvatili-rossijskie-veshhateli/>



## СВОБОДА ЗІБРАНЬ ТА ОБ'ЄДНАНЬ

Адміністрація Сімферополя відмовила у проведенні 1 травня мирної неполітичної акції — арт-перформансу «Монстрація». Заступник «голови адміністрації» Сімферополя Пацинко А. О. послалася на проведення у цей самий час «Свята Весни і Праці» і запропонувала організаторам провести свою ходу іншого дня та в іншому місці<sup>37</sup>.

10 травня активіст **Наріман Джелял** планував провести зустріч з батьками школярів з питання навчання рідною мовою. Зустріч передбачалася у місцевому кафе смт. Зуя. Проте, за словами Джеляла, власнику кафе зателефонували з настійливим проханням відмовити активістам у проведенні зустрічі. Організатори заходу заявили, що вимушені скасувати запланований на 10 травня захід в смт. Зуя з незалежних від них причин<sup>38</sup>.

14 травня суддя «ВС РК» Катерина Тимошенко залишила чинним штраф 15 000 рублів стосовно активіста **Таїра Ібрагімова**. Його було оштрафовано 29 березня 2019 року за ч. 5 ст. 20.2 КпАП РФ (*Порушення встановленого порядку організації або проведення зібрання, мітингу, демонстрації, ходи або пікетування*) за участь у флешмобі на підтримку дітей кримських політ'язнів.

15 травня опозиційний активіст **Олексій Єфремов** повідомив, що його викликали для «профілактичної розмови» співробітники МЗС РФ у Сімферополі. Він сказав, що 13 травня йому зателефонували з поліції та заявили, що на нього складено адміністративний протокол, запросили приїхати та ознайомитися з ним у відділенні. У відділенні до нього вийшов оперуповноважений, котрий розповів, що в МЗС РФ є список тих, хто брав участь у «незаконних мітингах або організовував їх, й у всіх доручено дізнатися, як справи, чим вони живуть, чи не планують знову «порушувати» закон»<sup>39</sup>.

15 травня дружина Мустафи Джемілева **Сафінар Джемілева** повідомила, що її відвідала співробітниця МВС РФ зі списком кримських татар, котрі мешкають у Бахчисараї. Після спілкування з її старшим сином, під час якого, за словами Сафінар Джемілевої, йому погрожували переслідуванням за екстремізм, співробітниця МВС РФ поїхала<sup>40</sup>.

16 травня активіст «Кримської солідарності» **Сейдамет Мустафаєв** повідомив, що до нього вранці прийшла співробітниця МВС РФ з метою дізнатися про його діяльність<sup>41</sup>.

17 травня, напередодні річниці депортації кримськотатарського народу, активіст **Наріман Джелял** опублікував попередження про неприпустимість порушення закону про протидію екстремістської діяльності, що він отримав (*Додаток 1*). Аналогічне за змістом попередження того ж дня отримала адвокат **Еміне Авамілева**<sup>42</sup>.

«Кримська солідарність» повідомляє, що схожі попередження отримали голова ЦВК Курултая кримськотатарського народу **Заїр Смедляєв**, активісти **Ролан Османов** і **Ренат Аблякімов**, журналістка **Ліля Буджурова**<sup>43</sup>.

<sup>37</sup> КПГ / Мешканцям Сімферополя травня заборонили проводити мирну акцію: <https://crimeahrg.org/zhitelyam-simferopolya-1-maya-zapretili-provodit-mirnyu-akczuyu/>

<sup>38</sup> <https://www.facebook.com/nariman.dzhelyal/videos/2355435044520342/>

<sup>39</sup> Крим.Реалі / У Сімферополі викликають на профілактичні бесіди учасників мітингу — активіст: <https://ru.krymr.com/a/news-v-simferopolye-siloviki-vizivayut-na-besyedi-uchastnikov-mitingov/29943022.html>

<sup>40</sup> <https://www.facebook.com/watch/?v=831081330611111>

<sup>41</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/videos/853373161664295/>

<sup>42</sup> <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1604417519688282>

<sup>43</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/843762972657827>



18 травня у селищі Нижньогірське співробітник МВС РФ погрожував адміністративною відповідальністю за носіння кримськотатарського прапора. Він заявив, що цього дня усі прапори заборонено<sup>44</sup>.

30 травня місцеві мешканці прийшли до будівлі МВС РФ у Сімферополі, куди увезли затриманих цього дня Лутфіє Зудієву та Муміне Салієву. До людей, котрі прийшли, вийшов «майор МВС РФ» Олексій Стаценко. Він, погрожуючи адміністративним переслідуванням за «несанкціонований мітинг», зажадав від громадян припинити збори й пройти з ним для надання пояснень до будівлі МВС. Після того, як громадяни відмовилися, співробітники МВС переписали паспортні дані у присутніх активістів<sup>45</sup>.

### СВОБОДА ДУМКИ, СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЇ

У травні мировий суддя «Гагарінського судового району міста Севастополя» Віктор Дмитрієв оштрафував трьох учасників «Севастопольського християнського центру з Кемерово» за здійснення місіонерської діяльності. Приводом для стягнення стала відсутність дозволу на проведення місіонерської діяльності від релігійної організації, повних реквізитів організації та підпису одного з членів релігійної організації. Кожного з членів релігійної організації оштрафували на 5 000 рублів<sup>46</sup>.

<sup>44</sup> <https://www.facebook.com/bahrom.hurramov/videos/337989136915676/>

<sup>45</sup> <https://www.facebook.com/gunduz.bey.16/videos/460652917837615/>

<sup>46</sup> «Мирові судді Севастополя» / Справи №№ 5-0233/6/2019, 5-0234/6/2019, 5-0235/6/2019: <http://mirsud.sev.gov.ru>



### 3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

#### КОНВЕНЦІЯ (III) ПРО ПОВОДЖЕННЯ З ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИМИ

25 листопада 2018 року у Чорному морі російські військові із застосуванням зброї захопили три кораблі ВМСУ: малі броньовані артилерійські катери (МБАК) «Нікополь» і «Бердянськ» і рейдовий буксир «Яна Капу». На момент захоплення на борту перебували 24 громадянина України: 22 службовців ВМСУ і 2 співробітника СБУ. Усі вони були позбавлені волі та перебувають у СІЗО Москви. Під час захоплення кораблів ВМСУ 3 громадян України отримали поранення.

Влада РФ відмовилася розглядати їх як військовополонених, порушила стосовно них кримінальну справу за ч. 3 ст. 322 КК РФ (*Незаконний перетин державного кордону РФ, вчинений групою осіб за попередньою змовою*) та розмістила їх у місцях несвободи як цивільних осіб, що є порушенням Конвенції (III).

20, 22 і 27 травня Московський міський суд залишив чинним рішення про утримання 24 українських військовополонених у СІЗО як звичайних в'язнів за звинуваченням у рамках ч.3 ст. 322 КК РФ (Незаконний перетин кордону)<sup>47</sup>.

#### КОНВЕНЦІЯ (IV) ПРО ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

#### ПРИЗОВ ОСІБ, КОТРИ МЕШКАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВИ, ЩО ОКУПУЄ, А ТАКОЖ ПРОПАГАНДА СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ

В період з 1 до 9 травня КПГ зафіксувала проведення кількох масових пропагандистських заходів — військових парадів — із залученням дітей.

Наприклад, у дитячому садку № 24 Севастополя відбувся святковий військовий парад дошкільнят, присвячений 9 травню. Приймав дитячий парад заступник начальника міського управління позавідомчої охорони майор поліції Сергій Овчаров<sup>48</sup>.

У всіх містах Криму відбулися ходи у рамках акції «Безсмертний полк» за участю дітей, одягнених у військові однострої<sup>49</sup>.

19 травня у Севастополі відбувся дитячий парад, його зустрічали представники місцевої влади, російські військові та священники Московського патріархату. Діти пройшли колоною, одягнені у військовий однострій або у форму організації «Юнармія». На чолі параду пройшла військова техніка, на якій проїхали учні старших класів у однострої російської армії. У параді активно використовувалася символіка СРСР<sup>50</sup>.

<sup>47</sup> Московський міський суд. Справи №№ 10-8831/2019, 10-8833/2019, 10-8840/2019, 10-8841/2019, 10-9402/2019, 10-9408/2019: <https://www.mos-gorsud.ru/>

<sup>48</sup> Росгвардія РФ / Представник Росгвардії прийняв дитячий військовий парад у Севастополі: <http://rosguard.ru/ru/news/article/predstavitel-rosgvardii-prinyal-detskij-parad-pobedy-v-sevastopole>

<sup>49</sup> КПГ / Росія використовує травневі свята для милітаризації дітей у Криму: <https://crimeahrg.org/uk/rosiya-vikoristovu-travnevi-svyata-dlya-militarizaczi-ditej-u-krimu/>

<sup>50</sup> КПГ / У Севастополі провели «дитячий парад» з військовою технікою та радянською символікою: <https://crimeahrg.org/v-sevastopole-proveli-detskij-parad-s-voennoj-tehnikoj-i-sovetskoj-simvolikoj/>



31 травня у Сімферополі «військовий комісаріат Республіки Крим» провів урочисту відправку 152 мешканців Криму до військових частин ЗС РФ, розташованих у Московській області<sup>51</sup>.

У травні КПГ зафіксувала у «судах» Криму три розгляду кримінальних справ за ухилення від служби в ЗС РФ. Два з них відбувалися у «Керченському міському суді», один — у «Кіровському районному суді».

#### НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

**Ольга Скрипник**, координаторка Кримської правозахисної групи;

**Віссаріон Асеев**, аналітик Кримської правозахисної групи;

**Олександр Сєдов**, аналітик Кримської правозахисної групи.

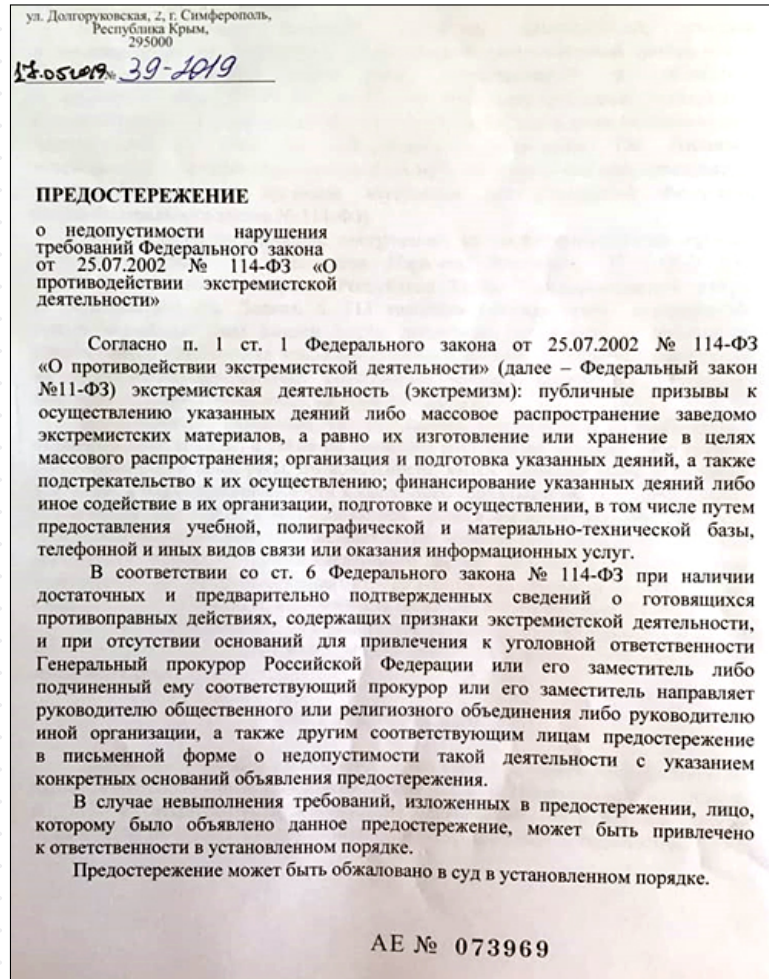
<sup>51</sup> КрымИнформ / Призовники з Криму відправилися служити у Підмосков'я: <http://www.c-inform.info/news/id/76700>





## 4. ДОДАТКИ

### ДОДАТОК 1



*Попередження Наріману Джелялу про неприпустимість порушення закону РФ про протидію екстремістській діяльності, 17 травня 2019 року*